

АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ ІНДЗЕЯНІСЦКАГА ДАСЛЕДАВАННЯ ЖЫЦЦЯ І ТВОРЧАСЦІ ЯНКІ КУПАЛЫ

А. В. Сімакоў

*Даследчык, краязнавец
Гомель, Рэспубліка Беларусь
baicri@tut.by*

Зроблены агляд крыніц, у якіх «сустракаюцца» Янка Купала і індзейцы, і перспектыў выяўлення новых фактаў або «набліжэнняў», найбольш значныя з якіх: «апошні з роду магіканаў» у п'есе «Тутэйшыя»; мастацкая «рэканструкцыя» яго магчымага ўдзелу ў гульні ў індзейцаў; «перажыткі» паганскага светапогляду ў яго тэкстах; яго наведванне МАЭ ў Пецярбургу.

Ключавыя словы: Янка Купала; амерыканская літаратура; фразеалагізм «апошні з магікан»; музеі; пераклады («А хто там ідзе?»); дзіцячыя гульні.

THE MAIN DIRECTIONS OF INDIANIST RESEARCH ON YANKA KUPALA'S LIFE AND WORK

A. V. Simakou

*Researcher, local historian
Gomel, Republic of Belarus
baicri@tut.by*

An overview of sources is made in which Yanka Kupala and the Indians “meet” and the prospects of discovering new facts or “approximations”, the most significant of which are: “the last of the Mohicans” in the play “Locals”, an artistic “reconstruction” of his possible participation in playing Indians; “relics” of the pagan worldview in his texts; his visits to the MAE in St. Petersburg.

Key words: Yanka Kupala; American literature; phraseologism “the last of the Mohicans”; museums; translations (“And who goes there?”); children's games.

У рамках праграмы вывучэння беларуска-індзейскіх сувязяў быў падрыхтаваны наступны дакумент, аднайменны з загалоўкам дадзенага паведамлення (машынапіс на 1 с.; сабраныя запісы пераважна 1986–1988 гг.; пад «індзэянісцкім» маецца на ўвазе як разгляд у рамках комплекснай навуковай дысцыпліны, так і кірунак ідэйных прошукаў; аптымізаваная пунктуацыя):

«Распрацоўка буйнога беларуска-індзейскага факта з аповесці Зінаіды Бандарынай “Ой, рана на Івана (Старонкі маленства Янкі Купалы)” (Полымя, 1956, № 2, с. 98–129): маленькі Янка назіраў гульні ў індзейцаў гімназістаў у вёсцы Сеница (на поўдзень ад Мінска), пазнаёміўся з “правадыром індзейцаў” Валодзем (Уладзімір Самойла). Неабходна:

– наладзіць кантакты з Сеницай (музей Купалы ў Сеницкай сярэдняй школе, бібліятэка, мясцовыя краязнаўцы і інш.), у тым ліку лістоўныя, акцэнтаваўшы ўвагу на гэтым выпадку;
– высветліць крыніцы З. Бандарынай (і ўвогуле іншыя месцы, дзе згадваецца факт).

Збор некаторых біяграфічных даных:

– узнáўленне кола чытання Янкі Купалы (дзяцінства, каталог бібліятэкі і г. д. – амерыканісцкія і індзэянісцкія выданні; прыкладны аб'ём ведаў Купалы па амерыканістыцы);

– высвятленне індзэянісцкага зместу ў выкладанні ва ўстановах, дзе Купала набываў адукацыю (курсы Чарняева, універсітэт Шаняўскага; выкладчыкі накіштаў Кніповіча, Сеўрука і інш.);

– Купала на лекцыях у Музеі антрапалогіі і этнаграфіі, Ленінград (лектар – вядомы этнограф Л. Я. Штэрнберг); змест лекцый; Купала ў Адзеле Амерыкі (?).

Звесткі пра найбольш важныя публікацыі Янкі Купалы:

– усё пра артыкул «Мои любимые писатели» / Интернациональная литература, 1939, № 7-8;

- ліст савецкіх пісьменнікаў амерыканскім у сувязі са з’ездам апошніх у Нью-Ёрку (падпісаны да 20.4.1939);
- брашура на англійскай мове «Культурны прагрэс народаў СССР» (М., 1939; з нагоды міжнароднага кірмашу ў Нью-Ёрку);
- Камплектаванне Бібліятэкі і архіва БІТ:
 - вышэйзгаданыя публікацыі (адносна ліста – «Звязда», «Літаратурная газета» («Прывітанне савецкіх пісьменнікаў Лізе амерыканскіх пісьменнікаў»), 20.4.1939 – усе ўзнаўленні;
 - усе тэксты твораў Купалы ў перакладзе на англійскую, іспанскую і партугальскую мовы («Як агонь, як вада», Л., 1971 (Вялікабрытанія, 21 твор Янкі Купалы), «Цудоўны край Беларусі», М., 1976 (11), «Вершы», М., 1982 (62), «Песні ясныя, як неба», М., 1982 (29), «Песня сонцу», М., 1982 (89); «Москаў Ньюс», 25.12.1939, «Санды Уоркер», 28.1.1940, «Голас Радзімы», 1972, № 47, 2.8.1979, «Соўет Юніён», 1982, № 8 і інш. у перыядычных выданнях) (робяцца фота- і ксеракопіі).
- Купаліяна ў Амерыцы:
 - публікацыі твораў Купалы ў краінах Амерыкі (у тым ліку на беларускай мове: «Тарасу Шаўчэнку» («Свобода», 15.4.1909) і на мовах славянскага свету: у славенскім штомесячніку «Меддоб’е», Буэнас-Айрэс, 1978, № 4);
 - помнік Янку Купалу ў Араў-Парку («Парк Стралы») пад Нью-Ёркам – купалазнаўства ў краінах Амерыкі;
 - Тэматыка творчасці Купалы, блізкая да індзеянісцкай:
 - блізкія да індзейцаў матывы (паганства, міфалогія, пакланенне сонцу, Маці-Зямлі, Акіяну і г. д.);
 - марыністычныя матывы.
 - Амерыканскі матэрыял у творах Купалы (гл. асобна).
 - Пошук перакладчыкаў вершаў (перш за ўсё «А хто там ідзе?», а таксама твораў з індзеянісцкім «зместам») на індзейскія мовы: гуарані, кечуа, аймара, наўатль (ацтэкская), мапучэ (араўканская).
 - Рэалізацыя праграмы, кантакты, мерапрыемствы (гл. асобна)).
 - Пералік у пунктах па зборы публікацый на замежных мовах звязаны з вывучэннем намі стану беларусазнаўчай інфармацыі, якая тэарэтычна даступная індзейцам у краінах Амерыкі. Араў-Парк – першапачаткова «AROW [American Russian Organized Workers] Farms, Inc.», пазней назва набліжана да «індзейскай» семантыкі. Але ў брашуры, у якой даюцца звесткі пра Шаўчэнку, Пушкіна, Уітмена і Купалу – твораў, што «сімвалізуюць» «Парк», – пішуць пра індзейцаў толькі ў сувязі з крытыкай Пушкіным абыходжання з імі [11].
 - Новыя кірункі, якія з’явіліся за тры дзесяцігоддзі пасля стварэння гэтага матэрыялу «для распрацоўкі», найперш уключаюць знойдзеныя намі са значным спазненнем згадку «магікан» і матыў «Амерыка для амерыканцаў» у і паводле «Тутэйшых».
 - Аснова для эпізоду ў Сеницы невядомая, таму называць яго фактам, як у працытаваным дакуменце, некарэктна. Але ён «пацвярджаецца» іншымі, ужо дакументальнымі сведчаннямі, што гульня ў індзейцаў распаўсюдзілася і ў дарэвалюцыйнай Беларусі. Зусім натуральна, што гэта было больш характэрна для гімназістаў, якія прыязджалі на лета ў маёнткі (цытуем эмігранцкую версію, у якой «індыяны» замест «індзейцаў»): «ськінуўшы зь сябе форму, яны амаль галышом імчацца да рэчкі, там абмажуцца глінай і пачынаюць гуляць у чырванаскурных індыенаў». «Ад хвалявання Янка ўзьнімаецца на ўвесь рост. Ягоны бледны ўзрушаны твар, убачаны знянацку сярод зялёных зарасьнікаў, прыцягвае агульную ўвагу. Правадыр, як належаць у такім выпадку, урачыста падыходзіць да яго, працягвае руку, гаворыць:
 - Вітаем цябе, бледнатвары брат! Калі табе патрабуюцца дапамога й абарона, з’вяртайся да нас».
 - «Пакуль яны зрабілі будан, абодва так перапэцкаліся, што сталі зусім падобнымі на індыянаў. Тут узнікла ў іх новая гульня ў Робінзона й Пятніцу...» [1, Вялікдзень] (г. зн. таксама «ў індзейцаў», бо Пятніца ў Д. Дэфо – індзеец).
 - Нягледзячы на пранікненне ў Беларусь асобных індзейскіх артэфактаў (Радзівілы), адным з найважнейшых цэнтраў непасрэднага знаёмства яе жыхароў з індзейскай матэрыяльнай культурай заставаўся Музей антрапалогіі і этнаграфіі (МАЭ). Многія наведвальнікі горада

імкнуліся ўбачыць «кунсткамеру» і «вырадкаў», а адкрывалі цэлы свет культур [9]. Але Купала па жыцці і ў творчасці больш затрымаўся на «індыйскім», індаеўрапейскім.

Паводле ўспамінаў Я. І. Хлябцэвіча, Купала ў Пецяярбургу наведваў публічную бібліятэку і музеі, у т. л. МАЭ – сумесна з членамі беларускага гуртка і слухаючы лекцыі Л. Я. Штэрнберга «Уводзіны ў этнаграфію» з дэманстрацыяй калекцый. «Першы сістэматычны» курс вучонага быў прачытаны толькі ў 1915 г. Якія лекцыі па этнаграфіі меліся на ўвазе? Купала жыў у Пецяярбургу ў 1909–1913 гг. Вядома пра створаны пры музеі ў 1906 г. гурток маладых выкладчыкаў гімназій і школ для рабочых [9]. Штэрнберг быў у МАЭ з восені 1901 г. пазаштатным служачым, а яго жонка Сара, магіляўчанка, – як яго памочніца з 1910 г. (спецыялізавалася на тлінкітах і іншых індзейцах Ціхаакіянскага ўзбярэжжа).

Электроннае паведамленне з Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы ад 19.12.2014 г. пра выяўленую інфармацыю «аб наведванні Янкам Купалам Музея антрапалогіі і этнаграфіі ў матэрыялах да манаграфіі пра Янку Купалу, якую рыхтаваў Яўген Хлябцэвіч»: «Матэрыялы да манаграфіі Я. Хлябцэвіча пра Янку Купалу. Хутчэй за ўсё, ліст да Якуба Коласа. ДЛМЯНК, КП 1436» – з Масквы 2.10.1947 г. да «Канстанціна Міхайлавіча» (наш пераклад з рускай тэксту Хлябцэвіча): «Дасылаю артыкул “Янка Купала ў Пецяярбургу” для аднаго з беларускіх часопісаў (вывучаю пакуль 1910 г.). Прашу накіраваць яго па Вашым меркаванні. Калі Акадэмія навук БССР жадае выявіць факты і даты, звязаныя з жыццём Купалы ў Пецяярбургу, то, можа быць, ёсць якія-небудзь пажаданні і прапановы, крытычныя заўвагі і г. д. [...] (аркуш 161) <Спіс, дасланы разам з тэкстам артыкула> [...] Янка Купала з вялікай цікавасцю наведваў лекцыі гэтага вучонага і экскурсіі ў гэты музей пад яго кіраўніцтвам. Гэта, па словах Янкі Купалы, уплывала на яго – узмацняючы цікавасць да вывучэння жыцця і побыту іншых народаў – і ўзбуджала яшчэ большую цікавасць да вывучэння Беларусі (аркуш 162, адваротны бок, курсівам набраны фрагменты, дапісаныя ў машынапісны тэкст ад рукі)». Раней мы звярталі ўвагу на гэты тэкст [9].

Магіканскі матыў у «Тутэйшых» – выказванне пра немцаў як апошніх, якое наўрад ці можна лічыць удалым (у тым ліку таму, што праз «магіканізацыю» вобраз не адбываецца пазітыўная рамантызацыя), але можна апраўдаць тым, што гаворыць проста дзяўчына «няведаных заняткаў» і адукацыі. У дзеі другой, якая адбываецца ў снежні 1918 г. на Катэдральным пляцы («Брахалцы»), з’яўе Х да Мікіты Зноска заходзяць Наста Пабягунская і немец, паводле дзяўчыны, «апошні з роду магіканаў», які пакідае «менскія палестыны» (немец гэта чуе, але не разумее). Актывізаваная да ўжытку ў час перабудовы, п’еса выйшла на тэле- і кінаэкраны ў версіях з магіканамі і без; на падставе спектакля Купалаўскага тэатра ў 2011 г. зроблена радыёверсія (гучала на Першым канале, між іншым, 8–10.07.2016 г., пра аднаго з магікан – 9-га).

Выраз з’явіўся ў «Слоўніку мовы Янкі Купалы» [8, с. 74], а адным з філолагаў аднесены да дыялектызмаў з вызначэннем яго тыпу: «У творах Янкі Купалы прадстаўлены і іншыя прыклады камбінаваных фразеалагічных дыялектызмаў: канструкцыйна-колькасны і фразеалагічна-марфалагічны: апошні з роду магіканаў – апошні з магікан» [4, с. 205]. Патрабуюць увагі і іншыя «актыўныя» (паходжанне і назвы, і з’явы, звычай) індзейнізмы ў Купалы, напрыклад, табака («Што ты табаку важыш?» у «Паўлінцы»).

Наша эмпірычная зводка мусіць быць дапоўнена вядомымі прыкладамі перапрацоўкі ў лозунг «Беларусь для беларусаў» яўна звязанага з «Тутэйшымі» фразеалагізма «Амерыка для амерыканцаў». У сувязі з гэтым згадваюцца і індзейцы як практычна толькі (былыя) жыхары няшчыльна заселеных зямель, а не суб’ект гісторыі. «Амерыка для амерыканцаў» выносіцца нават у заглавак і ўвядзеннем у кантэкст індзейцаў ставіць пад сумненне гуманізм «manifest destiny» з «Тутэйшых». Тым не менш, некрытычная («прыстасавальная») апалогія нацыянальнай палітыкі ЗША нярэдка камбінуецца з агаворкамі наконт індзейцаў. У аглядальніка «Народнай газеты» гэта адбылося ў сувязі з адзначэннем 110-годдзя з дня нараджэння Купалы: «гэтак лёгка падмануцца “жалезным” тэзісам, які на справе не вытрымлівае элементарнай крытыкі. Вось пачынае мой субяседнік даводзіць, што, маўляў, у краінах Паўднёвай Амерыкі карэннае насельніцтва зусім не пакутуе ад таго, што гаворыць па-іспанску, – і разгублена замаўкае, калі я заўважаю: карэннае ж насельніцтва – гэта індзейцы, якіх амаль вынішчылі, а рэшткі загналі ў пекла рэзервацый» [5].

Мы аднеслі б і Купалу да крытыкаў (і) Еўропы, калі б дэталізавалі тэзіс з канцоўкі нашага даклада для III Заслаўскіх чытаньняў (1991), не ўключанай у публікацыю ў «ЛіМе» [7]): «Элементы апазіцыйнасьці еўрапейзму фіксуюцца ў творчасці шэрагу беларускіх пісьменнікаў, у выступленьнях прадстаўнікоў розных палітычных плыняў» (машынапіс на 8 с., с. 7).

Паказчыкам таго, як «яўна» перакрываюцца Купала і індзейскі свет, можа служыць яго персанальная энцыклапедыя: пры скразным праглядзе толькі ў артыкуле «Дзяржаўная прэмія БССР імя Янкі Купалы» ёсць указанне на атрыманне яе Куляшовым за пераклад і «Спеву аб Гаяваце» [10, с. 196]. У даведніку згадваецца таксама Купер [10, с. 405], але без прамой прывязкі да індзейцаў (як гэта адбываецца і ў «Маіх любімых пісьменніках»). Купера нават з папраўкамі яго трактоўкі індзейцаў уводзіць у сваё (часткова) купалазнаўчае даследаванне «мастацкага нарадазнаўства» В. Бароўка: «Ункас не быў магеканінам з Гудзона, не з'яўляўся сынам Чынгачгука» і г. д. (спасылаецца на Д. Урнова) [2, с. 83]. Выпадкі траплення Купалы ў «індзейскі» кантэкст або наадварот уключаюць як «невыпадковыя», так і выпадковыя» (калі «правамернасць» паралелей выклікае сумненні).

«Для Купалы верабей – простая і сціпая птушка, добразычлівая да людзей, з высакароднымі памкненнямі і цяжкім лёсам (вершы “Было гэта...”, “Плачуць мае песні”). Гэта мала стасуецца з міфалагічнай традыцыяй, дзе верабей – даволі супярэчлівы вобраз, які “ўвасабляе залежнасць ад чалавека, меланхалічнасць, нізкасць, задзірыстасць, сквапнасць, пажадлівасць (у Кітаі вераб'і – звышнатуральныя вестуны, у індзейцаў – вобраз дастатку)”» (спасылка на энцыклапедыю «Міфы народаў свету») [6, с. 39].

Да часткова выпадковых можна аднесці тыя, што насамрэч не адрозніваюць спецыфічна індзейцаў ад іншых народаў (пра перайначванне дзеяння ў п'есе «Раскіданае гняздо» пры экранізацыі (1981): «У фільме Сымон кідаецца з сякерай на сястру. І робіць гэта з такім спрытам, бы індзеец з нейкага вестэрна» [3, с. 246], дзе алюзія на тамагаўк, але агрэсію і гвалт можна было б экстрапаляваць і на іншыя этнасы).

Лічачы верш «праграмным» як для беларусаў у цэлым, так і для беларускіх індзеяністаў, мы звярнуліся з просьбай перакласці «А хто там ідзе?», у прыватнасці, да носьбітаў моў кечуа і аймара ў Горках Б. Васкес і інш., апача А. Кромвеля (Арызона), іракеза Дж. Фадэна (штат Нью-Ёрк), мелі на ўвазе Э. Дамінгес Рэес з ацтэкскімі каранямі (Швецыя) і інш.

Купаліяна даволі бедная на «індзейскае», і «індзеянізм» Купалы, звязаны з беларускай традыцыйнай культурай і лёсам народа, некалькі непаслядоўны і парадаксальны, як і ўжыванне ім або ў сувязі з ім выказаў-індзеянізмаў. У гэтым ён блізкі да Якуба Коласа, але значна адрозніваецца ад такіх класікаў, як Максім Танк і Уладзімір Караткевіч. У чаканні адкрыцця новых прынцыпова важных тэкстаў, звязаных з тэмай «Янка Купала і індзейцы», «набліжэнні» магчыма рабіць на «татэмічным, анімістычным», на больш дакладным вывучэнні прачытанага Купалам і на многім іншым. Для лепшага разумення месца індзейцаў ва ўяўленні, светапогляда Купалы, у т. л. індзейцамі ж, патрабуюцца немалыя спецыяльныя намаганні.

Бібліяграфічны спіс

1. Бандарына, З. Ой, рана на Івана (Старонкі маленства Янкі Купалы) / З. Бандарына // Бацькаўшчына. – 1957. – 25, 31 сак., 7 крас., Вялікдзень [21 крас.], 28 крас., 5, 12, 25 мая.
2. Бароўка, В. Ю. Мастацкае нарадазнаўства ў лірыцы (на матэрыяле вершаў Янкі Купалы і Яна Райніса) / В. Ю. Бароўка // Искусство и культура. – 2012. – № 1 (5). – С. 82–86.
3. Все белорусские фильмы: каталог-справочник / АН Беларусі, Ин-т искусствоведения, этнографии и фольклора. – Минск: Беларус. навука, 1996. – Т. 2: Игровое кино (1971–1983) / авт.-сост. И. Авдеев, А. Зайцева; науч. ред. А. Красинский. – 298 с.
4. Лашук, Д. А. Субстантыўныя фразеалагічныя дыялектызмы ў творах Янкі Купалы / Д. А. Лашук // Рэспубліканскія Купалаўскія чытанні: (да 130-годдзя з дня нарадж. нар. паэта Беларусі Я. Купалы), 20–21 крас. 2012 г.: зб. навук. арт. / рэд. рада: І. В. Жук [і інш.]. – Гродна: ГрДУ, 2013. – С. 202–206.
5. Класкоўскі, А. ...І тады ты адчуеш, Сяргей, што Купалава «Спадчына» – не проста верш для завучвання / А. Класкоўскі // Нар. газета. – 1992. – 15 сн.
6. Мятліцкая, Г. М. Семантыка вобраза птушкі ў нашаніўскай паэзіі Янкі Купалы / Г. М. Мятліцкая // Рэспубліканскія Купалаўскія чытанні: матэрыялы навук. канф., 24 кастр. 2003 г., Гродна / пад рэд. У. І. Каялы. – Гродна: ГрДУ, 2003. – С. 34–40.

7. Сімакоў, А. Еўрацэнтрызм і нееўрапейская альтэрнатыва / А. Сімакоў // Літ. і мастацтва. – 1991. – 2 жн. – С. 6–7.
8. Слоўнік мовы Янкі Купалы: у 8 т. / склад. У. В. Анічэнка [і інш.]. – Гомель: ГДУ, 2012. – Т. 7: А – І: (дадатак). – 554 с.
9. Янка Купала і нееўрапейская этнаграфія ў Пецяўбургу // Веснік БІТ. – 2014. – № 70, 20 сн.
10. Янка Купала: энцыкл. даведнік / рэдкал.: І. П. Шамякін (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: БелСЭ, 1986. – 727 с.
11. Four Immortals: Poets Garden at Arrow Park: contents from the 1970 original commemorative booklet redesigned as part of the Arrow Park historical archive – seventieth year project – 1948–2018 // Arrow Park [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: https://arrowparkny.com/poet_garden/PoetsGardenArrowParkNY_dl.pdf. – Дата доступу: 12.09.2022.

УДК 811.161.3'373.2:821.161.3

МАКСІМ ТАНК І ЯКУБ КОЛАС: НЕКАТОРЫЯ АСПЕКТЫ ІНТЭРТЭКСТУАЛЬНЫХ СУВЯЗЯЎ

В. Р. Слівец

*Мазырскі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя І. П. Шамякіна
Мазыр, Рэспубліка Беларусь
kovshsrolga@tut.by*

У артыкуле аналізуецца інтэртэкстуальны характар паэзіі Максіма Танка і спецыфічная «прысутнасць» у аўтарскім паэтычным дыскурсе асобы Якуба Коласа і яго творчых традыцый. Імя Якуба Коласа, імёны яго літаратурных персанажаў разглядаюцца як нацыянальна-прэцэдэнтныя адзінкі і як адметныя паэтонімы, што выступаюць маркерамі інтэртэкстуальнасці.

Ключавыя словы: Максім Танк; Якуб Колас; інтэртэкстуальнасць; алюзія; прэцэдэнтнае імя; бібліёнім.

MAXIM TANK AND YAKUB KOLAS: SOME ASPECTS OF INTERTEXTUAL COMMUNICATIONS

V. R. Slivets

*Mazyr State Pedagogical University named after I. P. Shamyakin
Mazyr, Republic of Belarus
kovshsrolga@tut.by*

The article analyzes the intertextual character of Maksim Tank's poetry and the specific "presence" of Yakub Kolas and his creative traditions in the author's poetic discourse. The name of Yakub Kolas, the names of his literary characters are considered as national precedent units and as distinctive poemonyms that act as markers of intertextuality.

Key words: Maxim Tank; Yakub Kolas; intertextuality; allusion; precedent name; biblionym.

У гісторыі айчынай літаратуры Максім Танк засведчыў сябе як надзвычай таленавіты і арыгінальны творца, рэфарматар і заканадавец беларускай паэзіі, які значна пашырыў яе ідэйна-творчыя далягяды, «забяспечыў актыўнае развіццё яе інтэлектуальна-вобразнай культуры», выступаючы «прыхільнікам спалучэння традыцыйнага, самабытна-нацыянальнага і наватарскага, заснаванага да дасягненняў еўрапейскага мастацтва, пачаткаў» [5, с. 6].

Даследуючы знешнія і ўнутраныя ўплывы ў паэтычнай спадчыне Максіма Танка, Г. Я. Адамовіч таксама адзначала, што яго творчасць, «якая нараджалася “на скразняках” гісторыі, у “анамальнай зоне” кіпучага творчага натхнення, стала высакаякасным сплавам традыцый беларускай літаратуры і літаратур народаў свету, арганічным сімбіёзам жывога слова і палымянай думкі Паэта» [1, с. 11]. Сталенню Яўгена Скурко як паэта і майстра слова, з адметным і гучным псеўданімам, у свой час садзейнічалі вершы Аляксандра Пушкіна і Міхаіла Лермантава, Уладзіміра Маякоўскага і Сяргея Ясеніна, творчасць адных з лепшых прадстаўнікоў польскай